

Eye Filmmuseum

ONDERNEMINGSPLAN

AFK Vierjarige subsidies 2025-2028
Stichting Eye Filmmuseum

1	Artistiek belang	3
2	Terugblik en positionering	4
3	Plannen 2025-2028	6
4	Belang voor de stad en Amsterdam-Noord	9
5	Collectie	11
6	Presentaties	13
7	Educatie	16
8	Internationalisering	18
9	Toepassing van de codes	20

1 Artistiek belang

Eye staat midden in de levende beeldcultuur van deze tijd en is gids, pionier en schatbewaarder van film en de kunst van het bewegend beeld. Het iconische gebouw aan de Amsterdamse IJ-oever is het enige filmmuseum van Nederland en sinds 2012 een gastvrije ontmoetingsplaats in Amsterdam-Noord, waar heden, verleden en toekomst van film worden verkend en gevierd.

Eye Filmmuseum beheert het cinematografisch erfgoed van Nederland en is verantwoordelijk voor het bewaren en toegankelijk maken van de unieke internationale filmcollectie, opgebouwd sinds 1946, met meer dan 55.000 films in alle genres. De oudste films dateren van 1897. De collectie van Eye is een publieke schatkamer, die de huidige beeldcultuur in perspectief kan plaatsen. Voor Eye is het beheren van het filmgeheugen het fundament, met presentatie en hergebruik als doel.

Eye verzamelt en presenteert de rijkdom van film in de volle breedte. In vier filmzalen, tentoonstellingen, via filmonderwijs en online op de Eye Film Player brengt Eye mensen van alle leeftijden bij elkaar rond de onweerstaanbare kracht van film. Lange en korte films, fictie en documentaire, *live action* en animatie, slapstick en stille film, *mainstream* en experimenteel, van populaire bioscoopfilms tot beeldende kunst en VR-installaties – door Eye zie je meer in film. Met deze benadering heeft Eye een stevige positie verworven bij makers en publiek.

Inhoudelijk positioneert Eye zich door niet alleen naar het verleden te kijken, maar ook door aan te sluiten bij urgente maatschappelijke thema's zoals ongelijkheid, kunstmatige intelligentie, dekolonisatie en duurzaamheid. Het maken van films, de filmische blik op de wereld en de actieve verbinding van de filmgeschiedenis met de wereld van vandaag en de toekomst van beeldcultuur, staan daarbij centraal.

Film Catcher

De *Film Catcher* is een interactieve ruimte waar bezoekers met een *tablet* de stroom van filmscènes op de muren beïnvloeden. Ze kunnen fragmenten met gemeenschappelijk kenmerken, zoals kleur, vorm, beeldkader of specifieke beeldinhoud op de muur projecteren. Door de zintuiglijke beleving van bewegend beeld helpt de *Film Catcher* kinderen, jongeren en laaggeletterden om de kracht van beeldtaal te ontdekken in de collectie van Eye.

Breaking the boundaries of the traditional view of access to collections, the judges were impressed by this innovative approach to giving unmediated access to a rich and extensive collection of film.

Juryrapport eerste prijs in de categorie Best Use of Digital International van de Museums + Heritage Awards 2023

Film Catcher. Foto Jordi Wallenburg

2 Terugblik en positionering

Eye is sinds 'de sprong over het IJ' in 2012 uitgegroeid tot een culturele ontmoetingsplaats voor liefhebbers van film uit Amsterdam en ver daarbuiten. Het museumgebouw aan de IJ-oever en het Collectiecentrum aan de Asterweg in Amsterdam-Noord bieden onderdak aan de unieke combinatie van filmmuseum, bioscoop, filmarchief, kennisinstituut en ondersteunende instelling voor het filmveld, met verschillende doelen: het verzamelen, restaureren,

bewaren, toegankelijk maken, contextualiseren, presenteren, onderzoeken en promoten van filmkunst, filmerfgoed en filmcultuur.

Eye is 7 dagen per week, 15 uur per dag geopend. Met filmprogrammering, tentoonstellingen, educatie en activiteiten van het filmveld trekt Eye ongeveer 700.000 gebouwbezoekers per jaar, evenals ruim 165.000 unieke bezoekers via de Eye Film Player. De educatie-activiteiten van Eye bereiken jaarlijks ongeveer 48.000 leerlingen. De totale bezoekersaantallen van Eye zijn in 2023 hersteld tot het niveau van 2019, vóór de coronapandemie.¹ Een derde van de ongeveer 700.000 jaarlijkse gebouwbezoekers

Opening *Cosmic Realism* van Véréna Paravel en Lucien Castaing-Taylor, 19 januari 2024. Foto: Maarten Nauw

komt uit Amsterdam, een derde uit de rest van Nederland en een derde uit het buitenland. Het zijn film-liefhebbers en (toekomstige) professionals van alle leeftijden, maar ook docenten, scholieren, studenten, dagjesmensen, Noorderlingen en toeristen.

Flipboekjes op TikTok

Op TikTok was het plotseling een hype: het flipboekje dat bezoekers in Eye in de Flipbook Machine kunnen maken. Sinds eind 2022 zijn er bijna 30.000 flipboekjes verkocht, gemiddeld 70 per dag. Ongeveer 40.000 mensen bezochten daardoor de permanente tentoonstelling *Wat is Film?* over de geschiedenis van de cinema. Een flipboekje is een klein boekje met opeenvolgende afbeeldingen die, wanneer snel doorgebladerd, de indruk van beweging geven. Hierdoor kunnen bezoekers de hoofdrol in hun eigen minifilm spelen.

Eye als netwerk

Het filmmuseum heeft sinds 1946 vele gedaantes gekend. Sinds de fusie in 2010 is Eye geëvolueerd van een erfgoedinstelling met sector-ondersteunende taken naar een moderne netwerkorganisatie, met een sterke nadruk op kennisdeling en samenwerking. Eye fungeert vaak als aanjager en verbinder in het filmveld en filmonderwijs, en dit gebeurt in nauwe samenwerking met diverse partners in Amsterdam, de filmfestivals en de branche- en beroepsverenigingen.²

¹ 2023 was een uitzonderlijk jaar qua bezoekersaantallen, dankzij grote publiekstrekker *Oppenheimer* van Christopher Nolan op 70mm en de flipboekjeshype op TikTok.

² Samenwerkingspartners in 2023 waren onder meer de Nederlandse Filmacademie, IDFA, de Universiteit van Amsterdam, Nederlands Filmfonds, De Gids, Fashion for Good Museum, ITA, IDFA DocLab, Silbersee, Stedelijk Museum Amsterdam, Rietveld Academie, Sandberg instituut, VJ Academy, VR Academy, Sonic Acts, Cassette/NU:Reality, Amsterdam Art Week, Holland Festival, Rijksmuseum, Marmoucha, Kaboom en CineDans.

Eye ondersteunt brede initiatieven in de filmsector op het gebied van talentontwikkeling (MACA Moving Arts Center Amsterdam, FilmForward), debat (DAFF) en vertoning (NFF Extended). Ook buiten Nederland wordt Eye gewaardeerd als kenniscentrum in internationale netwerken van filmarchieven, zoals de International Federation of Film Archives (FIAP) en de Association of European Cinematheques (ACE).

Deze veelzijdigheid en talrijke samenwerkingen met de filmsector en het onderwijs hebben sterk bijgedragen aan de wendbaarheid en het succes van Eye. Eye is ‘van iedereen’, en grondige zelf-evaluaties, publieksonderzoek, impactonderzoek, gesprekken met (inter)nationale *stakeholders* en evaluaties zijn cruciaal voor Eye om zich te blijven ontwikkelen in een dynamische wereld.³

One of Eye’s unique strengths as an institution is its holistic view of cinema, covering films entire journey from inception to the future, all rooted in science and evidence-based practices”.

Michael Loebenstein (Directeur, Austrian Film Museum)

Eye Film Player

Tijdens de coronapandemie heeft Eye de periodes van gedwongen sluiting benut om de Eye Film Player te ontwikkelen. Dit online platform voor films uit de collectie heeft in 2021, met dank aan de Vriendenloterij, een vliegende start gemaakt als thuisbioscoop en is inmiddels de drukbezochte ‘vijfde zaal’ van Eye. Deze gebruiksvriendelijke Nederlands/Engelstalige player met bijzondere speelfilms, documentaires en korte films uit de collectie vindt wereldwijd een enthousiast en vaak jong publiek. Nederlandse makers kunnen het platform ook inzetten om hun werk mondiaal onder de aandacht te brengen. De komende jaren wil Eye dit collectieplatform (dat

geheel gratis is voor het onderwijs en deels gratis voor algemeen publiek) verder ontwikkelen. Hierbij wordt geïnvesteerd in het beschikbaar maken van nog meer films uit de collectie (van 285 naar 1.000 films in de periode 2025-2028), een verbeterde marketingcampagne om de player prominenter onder de aandacht te brengen van een breder publiek, en in ondertiteling van de films in verschillende talen met behulp van kunstmatige intelligentie.

The Eye Film Player is a valuable addition to the activities of Eye due to its ability to offer unknown or less-prominent content for accessibility. Users stumble upon materials they weren’t actively seeking, potentially altering their perception of global audio-visual material. This shift in perspective expands the possibilities of what can be used, whether as historical documents or past art.

Marat Mohsenin (Hoofd Programmering, Geneva International Film Festival - GIFF)

Het publieksonderzoek uit 2023 toont overigens aan dat online kijken geen vervanging is voor fysieke ontmoetingen. Na de coronapandemie is er onder respondenten juist een grote behoefte om bij elkaar komen, niet alleen voor gedeelde filmervaringen, maar ook voor gesprekken, live events en maaltijden in het Eye Film Restaurant.

Eye Film Restaurant

In april 2023 heeft Eye na het aflopen van de samenwerkingsovereenkomst met de horecapartner de exploitatie van de horeca in eigen hand genomen. Dit initiatief is genomen om gedurende twee jaar te onderzoeken of Eye de unieke ruimte nog meer als ‘huiskamer’ en ontmoetingsplek voor film liefhebbers kan profileren. Met deze investering wil Eye meerwaarde creëren door een artistiek-inhoudelijke ver-

binding tussen het filmmuseum en het café-restaurant tot stand te brengen. Met een gedifferentieerd prijsbeleid wil Eye de toegankelijkheid vergroten, en tegelijk de inkomsten uit het restaurant voor de financiering van de programmering op gelijk niveau houden. In april 2025 zal Eye evalueren of de integratie van museum en café-restaurant op lange termijn haalbaar is.

Transitie door personeelwisselingen

In april 2023 is Bregtje van der Haak aangesteld als Algemeen Directeur-Bestuurder. Daarnaast is de in 2023 vrijgekomen positie van Ido Abram (Adjunct-Directeur) vervangen door een nieuwe functie van Giovanna Fossati (Directeur Collectie & Kennisdeling). In 2024 zal tevens een nieuwe Zakelijk Directeur worden benoemd. Door natuurlijk verloop, waaronder het bereiken van de pensioenleeftijd, zullen meer medewerkers dan gebruikelijk Eye verlaten in de komende beleidsperiode. In 2024 komen ook de posities van de voorzitter en twee leden van de Raad van Toezicht vacant. Dit vraagt om beleid voor zorgvuldige overdracht van kennis en netwerken, en biedt tevens keus voor verjongen en vernieuwing van Eye.

³ Eye organiseert elke vier jaar een stakeholdersmeeting, waarbij internationale deskundigen uit de filmsector, de museumwereld en de audiovisuele erfgoedsector Eye kritisch bevragen. In 2022 werd Eye voor het laatste gevisiteerd door een commissie in het kader van de Erfgoedwet, waarbij het zeer positief werd beoordeeld. Voor 2024 staat een nieuw publieksonderzoek gepland, specifiek gericht op de sociale impact van de museumactiviteiten en uitgevoerd door Sentomus.

3 Plannen 2025-2028

Het opstellen van een nieuwe aanvraag voor de komende vier jaar vraagt om verbeeldingskracht, want de wereld en ook het filmveld zijn volop in beweging. In een tijd waarin iedereen 'filmpjes' maakt en bewegend beeld overal is, streeft Eye ernaar in die stortvloed van beelden te kijken, te inspireren en te helpen ontdekken wat voor de bezoeker urgent, wonderschoon of bijzonder is.

Film als ontmoeting

In het digitale tijdperk, waarin het risico van vervreemding in onze eigen bubbels bestaat, wil Eye een fysieke ontmoetingsplek zijn waar mensen in dialoog rond film samenkomen. Eye is ook de plek waar filmhelden en rolmodellen 'in het echt' kunnen worden ontmoet, en waar men kan leren hoe jonge makers de wereld zien. Deze fysieke ontmoetingsplaats is belangrijk omdat veel mensen op zoek zijn naar verhalen, ontmoeting en verbinding, en film kan hieraan bijdragen.

Workshop History Repeats. Foto: Nadine Maas

De toekomst van film

Wereldwijd is er een sterke toename in de productie en distributie van films, series, games en entertainment. Film, in al zijn diversiteit, wordt niet meer alleen gemaakt door traditionele filmmakers en filmindustrieën, maar ook door Amazon, Netflix, Playstation, influencers, autodidacten, modehuizen, data-analisten en kunstmatige intelligentie. Met zijn diepe kennis van de filmgeschiedenis onderzoekt Eye het productionele en technologische krachtenveld van de toekomst, om samen met makers de kansen en risico's in kaart te brengen.

Groene zone

De klimaatcrisis zal de komende jaren meer aandacht vragen. Van zeespiegelstijging en orkanen tot warmere zomers en klimaatvluchtelingen, negeren is geen optie meer. Eye zal enerzijds de eigen voetafdruk monitoren, maar ook de kracht van film inzetten om bewustwording te bevorderen. Daarnaast is Eye met de gemeente in gesprek om het gebied rondom het museumgebouw te vergroenen en aantrekkelijker te maken. Het doel is om één grote, groene zone te creëren voor film en *urban sports*, en in te spelen op hete zomers met een buitenbioscoop voor de buurt en wellicht zelfs een drijvend zwembad in het IJ.

Toegankelijkheid

Film is van iedereen, maar de toegang tot film is niet voor iedereen gelijk. Met de groeiende sociaal-economische ongelijkheid in Amsterdam, zet Eye zich in om film en filmcultuur toegankelijk te houden voor alle inkomensniveaus. Eye wil er zeker niet alleen zijn voor de *happy few*. Veel Noordelingen ervaren druk op hun bestaanszekerheid en de kloof tussen oude en nieuwe bewoners bedreigt de sociale samenhang. Film kan dan juist verbinden. Eye overweegt gratis openstelling op één vaste dag per

maand in de toekomst, naast het nu al bestaande brede scala aan kortingen en gratis toegang voor specifieke doelgroepen.⁴

De educatieprogramma's van Eye bieden veel kinderen de meest directe toegang tot film. Eye heeft de ambitie om in de periode 2025-2028 ieder kind in Amsterdam het filmmuseum te laten bezoeken.⁵

Diversiteit

Eye streeft naar meerstemmigheid in zowel het collectiebeleid als in de filmprogrammering. Dat is niet alleen noodzakelijk voor kwalitatief hoogwaardige publieksprogramma's, maar een noodzakelijk ontwikkeling in een diverse stad met grote sociale verschillen. Internationaal zijn er veel inspirerende voorbeelden van moedige culturele instellingen die nieuwe wegen zijn ingeslagen op dit vlak en experimenteren met vormen van dialoog-gestuurde programmering, inspraak en co-creatie.⁶ Deze inspiratie zal dienen als leidraad bij het vormgeven en positioneren van Eye als een bruisende, gastvrije *hot spot* voor film in Amsterdam-Noord, met behoud van alle unieke kwaliteiten van Eye als internationaal filmmuseum. Daarvoor zal Eye actief nieuwe medewerkers uit nieuwe netwerken werven.

Kernwaarden

De komende vier jaar staan in het teken van een meer flexibel en toegankelijk Eye, dat zich opent naar de wereld, en specifiek naar jonge generaties met diverse achtergronden, ervaringen en perspectieven. Eye wil beter afstemmen op en inspelen op de behoeften, culturele diversiteit en dynamiek van de stad. In de periode 2025-2028 bouwt Eye voort op het unieke, veelzijdige filmmuseum dat sinds 1946 is neergezet, met vijf kernwaarden als uitgangspunt: open, nieuwsgierig, gastvrij, delen en maken.

Open

Eye wil als publieke erfgoedinstelling en enige filmmuseum in Nederland nog toegankelijker en aantrekkelijker worden voor iedereen die van film houdt. Het filmmuseum wil niet alleen zelf gids zijn, maar stelt de collectie en de programmering ook actief open voor nieuwe makers, onderzoekers, curatoren en vertellers. Hierbij zoekt Eye samenwerking met partners en gemeenschappen in de stad.

De term 'open' betekent tevens dat gebeurtenissen in de buitenwereld vaker zullen doordringen in Eye. Eye wil minder zenden en beter leren luisteren, met meer ruimte voor dialoog naar aanleiding van films. 'Open' betekent ook oprechte interesse in de ander en letterlijk ruimte maken in de zalen voor nieuwe perspectieven. Eye zal deze intenties concreet maken met het presenteren van nieuwe makers en het aannemen van meer diverse medewerkers, gastcuratoren en -programmeurs, het inrichten van een deel van het restaurant als co-working space, een nieuwe projectruimte voor jonge makers, het oprichten van filmclubs waarbij gemeenschappen inspraak in de programmering hebben, en de instelling van een Raad van Toekomst, die de stem van jongeren verbindt aan een eigen activiteitenbudget.⁷ Eye kiest voor meerstemmigheid en wil niet alleen een *safe space* zijn, maar ook een *brave space*, waar men het met elkaar oneens mag zijn.

Nieuw personeelsbeleid

Eye gaat zich de komende tijd actief profileren als een onderscheidende en aantrekkelijke culturele werkgever voor nieuwe medewerkers met digitale vaardigheden, andere culturele netwerken en aanvullende perspectieven op collectie en presentatie. In 2024 werkt Eye aan strategisch HR-plan dat zich richt op zowel retentie van essentiële medewerkers als

het doelgericht aantrekken van 'potentials' met uiteenlopende achtergronden in een competitieve arbeidsmarkt. Het plan voorziet in *fair pay* voor freelancers, doorgroeimogelijkheden voor medewerkers en nieuwe secundaire arbeidsvoorwaarden zoals individuele coaching, opleidingstrajecten, de mogelijkheid van sabbaticals en flexibiliteit bij het opnemen van religieuze vakantiedagen.

Nieuwsgierig

Eye blijft in nauwe samenwerking met partners in het filmveld op het scherpst van de (internationale) snede onderzoek doen naar nieuwe artistieke en technologische ontwikkelingen. Prikkelende programmeerkeuzes worden gemaakt om makers en publiek hierin mee te nemen. Wat is de toekomst van film? Wat is de kracht van cinema in een verzadigde beeldcultuur? En hoe gaan VR en immersieve werken zich verder ontwikkelen?

Voor de filmwereld is kunstmatige intelligentie zowel een bedreiging als een creatieve kans en Eye gaat hierover het gesprek aan met de filmgemeenschap. De komende jaren zal Eye kunstmatige intelligentie integreren om de zoekopties en interacties in het filmarchief nog verder te verrijken.

In de internationale archiefwereld geldt Eye als vernieuwer op het gebied van restauratie, digitalisering

⁴ De prijzen voor regulier bioscoop- en museumbezoek zijn momenteel marktconform. Eye biedt bezoekers kortingsmogelijkheden, zoals de museumkaart, de I-Amsterdam-kaart, de Stadspas en Cineville.

⁵ Eye maakt filmprogramma's voor het onderwijs in heel Nederland en bereikt jaarlijks 48.000 leerlingen, waarvan 18.000 in het Filmmuseum, 5.000 op school en 25.000 via online lessen.

⁶ Bijvoorbeeld *The Future of the Museum. 28 Dialogues* van Andras Szanto (Hatje Cantz, 2020).

⁷ Uit publieksonderzoek van Motivaction (2023) blijkt dat Eye een toenemend aantal bezoekers onder de 35 jaar trekt.

en de innovatieve presentatie van filmerfgoed in interactieve belevingen zoals de Film Catcher. Samen met partners uit wetenschap, cultuur en bedrijfsleven onderzoekt Eye nieuwe manieren om de collectie online, in het museum en op externe locaties nog verder te ontsluiten. De presentatie van VR-werken en immersieve filmproducties worden voortgezet en krijgen meer ruimte in de programmering.

Traveling While Black: goedbezochte VR-productie

In *Traveling While Black* van Oscarwinnaar Roger Ross Williams zit men aan tafel in het restaurant Ben's Chili Bowl. De gids vertelt waar Afro-Amerikanen in de jaren 40, 50 en 60 veilige, gastvrije benzinestations, hotels, restaurants en ziekenhuizen konden vinden. De VR werpt licht op de onveiligheid die veel zwarte Amerikanen ook nu nog ervaren. *Traveling While Black* geeft ook een gezicht aan racistisch gemotiveerd politiegeweld, urgent geworden na de Black Lives Matter-protesten. 'Voel je je tranen in je VR-headset naar beneden rollen' (***** NRC).

Gastvrij

Naast een tempel voor de filmkunst wil Eye ook een informeel en betaalbaar 'huis voor de film' zijn waar alle filmmakers en liefhebbers van film zich thuis kunnen voelen. Eye biedt gevestigde makers ruimte voor premières en testviewings, terwijl jonge makers een showcase krijgen tijdens het jaarlijkse Film-academiefestival. Daarnaast stelt Eye filmzalen beschikbaar aan de nationale filmsector voor workshops en debatten.

Hoewel de publieksservice hoog scoort in het publieksonderzoek van 2023, streeft Eye ernaar de ervaring bij binnenkomst in het museumgebouw nog

prettiger en duidelijker maken. Toegankelijkheid is een sterke waarde waarin geïnvesteerd wordt door onder andere verbeterde routing, herinrichting van het entreegebied en betere informatieverstrekking. Eye experimenteert met nieuwe methoden om de toegankelijkheid te verbeteren voor specifieke doelgroepen.⁸

In de komende beleidsperiode gaat Eye ook het Collectiecentrum aan de Asterweg gastvrij maken en verder openstellen voor publiek, in navolging van de grote belangstelling voor de rondleidingen tijdens 24H Noord. De lounge en de filmzaal worden aangepast voor speciale (collectie)screenings en ontvangsten. In samenwerking met de buurt en de gemeente wil Eye ook nieuwe impulsen geven aan de plannen voor het André Voltenpark achter het Collectiecentrum.⁹

Maken

Eye gaat nog meer aandacht geven aan het *maken* van films, bijvoorbeeld door films te vertonen met inleidingen, nagesprekken en openbare interviews met makers, en het oprichten van filmclubs voor

Cinemini in Eye. Foto: Corinne de Korver

specifieke doelgroepen zoals scriptschrijvers en cameramensen. Talentontwikkeling voor jongeren wordt uitgebreid. Eye gaat ook zelf meer 'maken', bijvoorbeeld in het kader van *oral history*-projecten om kennis van de collectie te borgen, en door internationale gasten te interviewen voor de socialemediakanalen. Ambachtelijkheid, materialiteit, machines en de mensen die ze bedienen krijgen meer zichtbaarheid, bijvoorbeeld in de rondleidingen in het Collectiecentrum en in de filmcabines in het museumgebouw. Een podcastmaker-in residence zal verhalen over filmmakers kunnen delen.

Delen

Eye wil de filmcollectie de komende jaren nog beter zichtbaar en beschikbaar maken, zowel on site als online. Daarbij hoort ook het actief delen van de collectie voor onderzoek en het ondersteunen en begeleiden van filmmakers die gebruik willen maken van archiefmateriaal voor nieuwe projecten. Eye zal extra investeren in de succesvolle Eye Film Player om de collectie op nationaal en internationaal niveau te delen. Door samenwerking met scholen, bibliotheken en partners zoals Rijksmuseum en IDFA zal de collectie ook buiten de muren van Eye vaker te zien zijn. Het delen van kennis van film en filmcultuur wordt actief gestimuleerd via het Landelijk Netwerk Filmeducatie, de Eye Study in het Collectiecentrum, de jaarlijkse Eye International Conference en de masteropleiding *Preservation and Presentation of the Moving Image* in samenwerking met de Universiteit van Amsterdam.

⁸ Alicia Hoost heeft onderzoek uitgevoerd bij Eye en aanbevelingen gedaan om de toegankelijkheid voor verschillende doelgroepen te verbeteren.

⁹ Inclusief het vergroenen van de strook achter het Collectiecentrum.

4 Belang voor de stad en Amsterdam-Noord

Filmlandschap Amsterdam

In Amsterdam is Eye als netwerkorganisatie voor film strategisch gevestigd in een rijke filmcultuur van filmmakers, festivals en educatieve instellingen, plus talrijke facilitaire bedrijven, koepelorganisaties, bioscopen, filmtheaters en distributeurs en relevante opleidingen, zoals de Filmacademie en MACA. Als internationaal

kenniscentrum voor filmarchieven brengt Eye veel internationale bezoekers naar de stad.

Het aantal bioscopen in Amsterdam neemt de laatste jaren snel toe. Momenteel zijn er 22 bioscopen, met in totaal 102 zalen, en circa 13.000 stoelen.¹⁰ Eye beschikt over 4 zalen met een totaal aan 630 stoelen. Naast vaste bezoekers uit Amsterdam bedient Eye, in tegenstelling tot de meeste filmtheaters, ook een groot landelijk en internationaal publiek van toeristen en expats. Sinds 2012 vertoont Eye als een van de eerste bioscopen films met Engelse ondertiteling, een initiatief dat inmiddels door meerdere theaters is overgenomen.

Hoewel het aantal bioscopen in Amsterdam sinds 2012 sterk is gestegen, is het filmaanbod tegelijk verschaald doordat meerdere bioscopen dezelfde nieuwe films gelijktijdig in roulatie brengen. Eye vervult als filmmuseum een cruciale culturele rol door bij te dragen aan een onderscheidend en gevarieerd filmaanbod in Amsterdam met klassiekers, collectiefilms en bijzondere vertoningen, voorzien van inleidingen, livemuziek en dialoog. Voor Eye is dit de reden om zich in de komende beleidsperiode nog meer te richten op zijn kernactiviteiten en *unique selling point*: bijzondere projectiemogelijkheden (zoals *Oppenheimer* op 70mm en *Anselm* in 3D), de eigen collectie en de specialistische kennis van film en filmeducatie.

Amsterdam-Noord

De sprong van het Vondelpark naar Amsterdam-Noord is zowel voor het stadsdeel als voor het filmmuseum succesvol gebleken. Noord is inmiddels *the place to be* en Eye heeft daar als culturele pionier aanzienlijk aan bijgedragen. De directe omgeving van Eye is de afgelopen jaren sterk veranderd en Noord zal doorgroeien tot een middelgrote stad met meer dan 150.000 inwoners.¹¹ Tienduizenden nieuwe, goedverdienende bewoners zullen zich nestelen naast de oude Noordelingen, die gemiddeld ooit het

Cinematograaf Hoyte van Hoytema in Eye Filmmuseum. Foto: Jurre Rompa

¹⁰ Van de 22 bioscopen in Amsterdam vertonen 17 bioscopen zogenaamde *arthouse* films, met een totaal van 4.411 stoelen in 50 zalen, inclusief Pathé Tuschinski en Pathé City. Sinds 2012 zijn er verschillende filmtheaters bijgekomen: FilmHallen, Rialto VU, Cinema De Vlugt, Bijlmerbios, Lab 111 (van 2 naar 4 zalen), The Movies (heropend) en de IDFA-zaal in het Vondelparkpaviljoen. De komende jaren zijn er mogelijke uitbreidingen zoals The Pulse aan de Zuidas met 9 zalen, Rialto filmtheater met 5 zalen in één van de silo's op Zeeburgereiland, het Ketelhuis (van 3 naar 8 zalen), en Cinema De Vlugt (van 1 naar 2 zalen) die in 2025 verhuist naar Het Verhalenhuis (Nieuw West) met 5 filmzalen. FC Hyena wil wellicht ook uitbreiden en De Melkweg heeft de filmzaal gerenoveerd en gaat meer films vertonen.

¹¹ In de periode tot 2029 zijn er plannen voor de bouw van 12.000 nieuwe woningen in Amsterdam-Noord.

laagste inkomen van Nederland hadden. Dit leidt tot grote sociale verschillen en biedt voor Eye een kans om hier een rol van maatschappelijke betekenis te spelen. Eye wil daarom de komende jaren nog meer gaan wortelen in de haarvaten van de buurt, zowel in Overhoeks als rond de Asterweg en 'dieper' in Noord, zeker nu het Schegpark in aanleg is en Eye het restaurant zelf beheert.

Eye zal de samenwerking met lokale partners en scholen verder intensiveren om een hechtere band te creëren met de gemeenschap in de buurt en te komen tot een werkbare vorm voor 'bottom up' programmering voor en door de buurt. Door samen te werken met buurtinitiatieven en scholen in de buurt, streeft Eye ernaar een lokale ontmoetingsplek te worden en de kloof tussen nieuwe en oude bewoners te overbruggen. Eye heeft al nauw contact met scholenkoepels in Noord en krijgt daardoor veel Amsterdamse jongeren met diverse culturele achtergronden als bezoekers in het filmmuseum. Deze groep wil Eye duurzaam aan zich verbinden in de nieuwe beleidsperiode. Ook het programma Cultuurcoach heeft goede resultaten behaald, met filmmakeren die nu op negen basisscholen in Noord voor de klas staan.

Buurtbioscoop

Hoewel Eye is omarmd als beeldbepalend icoon in Noord, vervult het nog niet optimaal de buurtbioscoopfunctie voor alle Noordelingen. Hier liggen de komende jaren kansen. Eye heeft in het verleden al verschillende initiatieven ontplooid op dit gebied en uit deze ervaringen blijkt dat Eye niet alleen de filmprogrammering, maar het hele beleid integraal hierop moet inrichten. Denk hierbij aan de herinrichting van het entreegebied, de betaalbaarheid van tickets en het restaurant en de uitstraling van het gebouw. Eye heeft positieve ervaringen met de Filmclub Noord, waar Ronald Top en Frits

Lambrechts trekkers zijn van een grote groep Noorderlingen die regelmatig naar Eye komt. Inspraak van de buurt in de programmering van de buitenbioscoop en actieve *outreach* in Noord voor gratis digitalisering en vertoning van 8mm- en 16mm-materiaal tijdens Home Movie Day, zijn initiatieven die verder worden onderzocht.

Partners

In Noord is Eye een actieve partner in samenwerkingen met musea, festivals, vakopleidingen, scholenkoepels en maatschappelijke en culturele organisaties zoals 't Zonnehuis en de Coöperatie

Cultuurtafel Noord. Eye werkt verder samen met tal van Amsterdamse partners, variërend van het Noorderpark Festival tot de IJ-oeverpartners Tolhuistuin, A'DAM Toren en SAIL Amsterdam, van het Stedelijk Museum tot het Bijlmerpark Theater, van het Amsterdam Museum tot Museum Amsterdam Noord, van het Holland Festival tot DGTL en als *host* van festivals Cinedans, Keep an Eye Filmacademie Festival, Imagine en het Taartroversfestival. Eye neemt ook actief deel aan culturele netwerken in de stad zoals het Overleg Amsterdamse Musea (OAM), het Amsterdam Culturele Instellingen (ACI) en het Amsterdam Filmtheater Overleg.

Sunsets Amsterdam. Foto Jordi Wallenburg

5 Collectie

Levend archief

Eye beheert een wereldberoemde internationale collectie die 130 jaar film omspant, van de eerste bewegende beelden tot de nieuwste films in 3D en 360 graden. Naast films omvat de collectie honderd-

In 2022 zijn 50 titels van de 123 films uit de deelcollectie Suriname en de voormalige Nederlands Antillen gedigitaliseerd. In *Moeder Suriname – Mama Sranan* (2023) gebruikt filmmaker Tessa Leuwsha deels ingekleurd archiefmateriaal uit deze collectie om de levens te verbeelden van Surinaamse vrouwen zoals haar grootmoeder, een wasvrouw.

duizenden foto's, affiches, boeken, bladmuziek, (pre)cinema apparaten en archieven van filmmakers. Deze omvangrijke collectie vormt het fundament van Eye en biedt diverse perspectieven op de (film) geschiedenis, die dienen als context en inspiratie voor het heden en de toekomst. Een collectie heeft pas impact als deze ook te zien is. Eye richt de blik daarom niet alleen op het verleden, maar zoekt actief de link met maatschappelijke thema's. Het hele jaar door presenteert Eye de collectie zowel online als on site in een breed scala aan themaprogramma's, speciale evenementen en als lesmateriaal bij educatieve activiteiten. Tijdens Open Dagen, zoals het jaarlijkse evenement 24H Noord, en op aanvraag, biedt Eye rondleidingen achter de schermen van het filmarchief aan omwonenden en andere geïnteresseerden.

Nieuwe perspectieven

Een levend filmarchief is voortdurend in ontwikkeling. Eye is zich meer bewust geworden van hiaten in de collectie en van problematische benamingen of categorieën, en is actief op zoek naar nieuwe perspectieven op de filmgeschiedenis om de collectie aan te vullen en te herinterpreteren op basis van nieuwe inzichten. In 2023 zijn de aanbevelingen van de Diversiteit & Inclusie-werkgroepen naar 'collectievorming' en 'taalgebruik in de catalogus' omgezet in concrete beleidsambities in het Collectiebeleidsplan, dat de koers voor de komende periode bepaalt.¹² De Eye-collectie blijft groeien dankzij acquisities, depotstellingen en schenkingen. Eye geeft prioriteit aan het verwerven van items die bijdragen aan een pluriforme en inclusieve collectie en die de mogelijkheid vergroten om bijzondere filmprogramma's met nieuwe perspectieven te presenteren. Als enige instelling in Nederland leent Eye nog analoge films uit.

Viewings van 'omstreden films' uit de collectie

Regelmatig wijden Eye-medewerkers interne viewings aan collectiefilms met problematische inhoud. Het uitgangspunt is altijd een probleem waar een medewerker tegenaan loopt: kan Eye deze film wel vertonen in de zaal, in de tentoonstelling, op de Eye Film Player of op YouTube? Zo ja, hoe dan? Elke presentatievorm biedt namelijk verschillende mogelijkheden om context te geven bij een film. Eye zoekt daarbij een balans. Enerzijds heeft Eye de educatieve taak om vroege films te tonen als reflectie van hun tijd, anderzijds wil Eye niet bijdragen aan het in stand houden van kwetsende beeldtaal. Eye onderzoekt de mogelijkheid om deze sessies ook in dialoog met het publiek te organiseren.

Studenten

Als medeoprichter van de masteropleiding *Preservation and Presentation of the Moving Image* aan de Universiteit van Amsterdam in 2003 heeft Eye in de afgelopen 20 jaar veel studenten aan zich weten te binden met stages, hoorcolleges, praktische workshops en filmvertoningen. De bijzondere leerstoel Filmvergoed en Digitale Filmcultuur van Eye heeft er sinds 2013 eveneens aan bijgedragen dat onderzoekers en studenten nog beter gebruikmaken van de Eye Study in het Collectiecentrum. Dit openbare onderzoekscentrum biedt onderzoekers, filmmakers, kunstenaars en schrijvers toegang tot specialistische kennis en (gedigitaliseerde) collectiematerialen. Omdat de collectie van Eye onderdeel is van Europese en wereldwijde netwerken van filmarchieven¹³,

¹² Het Collectiebeleidsplan: <https://assets.eyefilm.nl/downloads/blocks/Eye-Collectiebeleidsplan-2023.pdf>

¹³ Zoals FIAF en ACE.

hebben Nederlandse gebruikers ook toegang tot een brede, internationale collectie. In 2021 is een begin gemaakt met de implementatie van het nieuwe collectiebeheersysteem Axiell en de komende jaren zal kunstmatige intelligentie de zoekopties en interacties in het filmarchief nog verder verrijken.

Eye is recognized for its responsible and reflective approach to film restoration and staff enjoy an international reputation for their ethical position on restoration.

Michael Loebenstein (Directeur, Austrian Film Museum)

Delen

Eye deelt kennis actief in verschillende nationale en internationale (onderzoeks)projecten die noodzakelijk zijn voor het kunnen blijven toepassen van innovatieve methodes bij het restaureren, digitaliseren en ontsluiten van de collectie. Digitalisering, conservering en restauratie zijn voor Eye pas ‘afgerond’ wanneer de gerestaureerde film ook vertoond is in een bioscoopzaal of tentoonstelling of online beschikbaar is gesteld. Eye zet zich al lange tijd in om zoveel mogelijk collectiemateriaal digitaal beschikbaar te maken. De afgelopen periode is een aantal successen behaald op dit vlak, waaronder de ingebruikname van het streamingplatform de Eye Film Player in 2021.

Amsterdam 750 jaar op de Eye Film Player

Ter ere van het 750-jarig jubileum van de stad Amsterdam in 2025 lanceert de Eye Film Player een speciaal themaprogramma over Amsterdam in de film. Hierin worden een selectie van films en documentaires uit de collectie gepresenteerd waarin Amsterdam een prominente rol speelt. De thema-

pagina zal onder andere tien nieuwe digitaliserings van de Amsterdamse Stadsjournaals bevatten, met korte reportages en documentaires van lokale filmmakers zoals Barbara den Uyl.

Makers

De collectie wordt hergebruikt door televisiemakers, filmmakers, kunstenaars, academici, collega's uit de archief- en museumwereld, onderwijsinstellingen en het algemene publiek. Eye streeft ernaar het hergebruik van de collectie aantrekkelijk te maken voor al deze gebruikersgroepen door het aanbieden van begeleiding en specialistische kennis in de openbare Eye Study. Daarnaast nodigt Eye elke twee jaar een kunstenaar/filmmaker en een onderzoeker uit voor een ‘in residence’-periode in het Eye Collectiecentrum om een nieuwe film, kunstwerk of wetenschappelijk onderzoek met de collectie te maken. Eye wil in samenwerking met partners en sponsors het coproduceren van nieuw werk op basis van collectiemateriaal gaan uitbreiden.

Ambities collectie

- Vergroten van de zichtbaarheid en toegankelijkheid van het Eye Collectiecentrum als een inspirerende plek waar mensen in contact kunnen komen met filmerfgoed en met elkaar
- Toegankelijker maken van de Eye Study door de openingstijden structureel uit te breiden van 3 naar 4 dagen per week
- Verbeteren van de ontvangstruimte en interne filmzaal aan de Asterweg voor openbare screenings en evenementen op kleine schaal (max 35 personen)
- Optimaliseren van de zoekervaring naar collectiemateriaal door de ingebruikname van een nieuw catalogussysteem (Axiell)
- Verbreden van de online toegang tot de collectie

door het aantal titels op de Eye Film Player uit te breiden van 285 nu naar 1000 in 2028.

- Via actieve acquisitie en samenwerking verminderen van lacunes in de collectie en belichten van nieuwe perspectieven. Hierbij richt Eye zich op collecties van externe partijen en samenwerking met lokale instellingen zoals The Black Archives, Stadsarchief, Atria, Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis, UvA en collecties van Amsterdamse collectieven als Polkin (Politieke Kinema), Feministisch Filmkollektief Cinemien en het Amsterdams Stadsjournaal
- Implementeren van het collectieformatieplan 2024-2028. De negen medewerkers die met pensioen gaan worden vervangen door medewerkers met digitale filmvaardigheden die bijdragen aan de diversiteit van het team

Digitaliseringsproject Amsterdams Stadsjournaal in samenwerking met het Stadsarchief

Het Amsterdams Stadsjournaal (ASJ) maakte tussen 1974 en 1984 36 films die verschillende maatschappelijke kwesties belichtten, zoals stadsrenovatie, de kraakbeweging, immigratie en vluchtelingenbeleid. Film diende als boodschapper van deze thema's en werd in samenwerking met activisten geproduceerd. De universele problemen werden op een typisch Amsterdamse wijze belicht, waardoor de filmografie fungeert als een kroniek van het roerige Amsterdam in de jaren 70 en 80.

6 Presentaties

Films en tentoonstellingen

Eye is een presentatie-instelling met filmprogrammering in vier zalen, een permanente collectiepresentatie, een rijk tentoonstellingsprogramma en een online streamingplatform. De tentoonstellingen en filmprogramma's worden begeleid door inleidingen, educatieprogramma's, symposia en publicaties. Sinds 2012 heeft Eye ingezet op een uitgebalanceerde mix van bewezen talent en experiment, van historisch

belangwekkend werk tot de nieuwste kunstvormen, zoals VR-werken en tentoonstellingen op het grensgebied van film en andere kunsten, zoals *All About Theatre About Film* van Ivo van Hove & Jan Versweyeld.

Eye vertoont films binnen een breed scala aan series zoals gerestaureerde of herontdekte historische films in **Restored & Unseen**, stille films met livemuziek in **Eye on Sound**, kindervoorstellingen voor 2-4 jarigen bij **Cinemini** en openluchtvertoningen onder de noemer **Sunsets**. Het filmmuseum beschikt over technisch zeer goed uitgeruste filmzalen (3D, 4K etc.)

met de mogelijkheid om 16mm, 35mm of – als enige in Amsterdam – 70mm te vertonen. Onder jongeren is er veel interesse voor analoge projectie, zoals bleek bij de meer dan 30.000 bezoekers voor *Oppenheimer* op 70mm.

De afgelopen jaren heeft Eye in het presentatiebeleid ook ingezet op digitaal aanbod met video-essays, podcasts, livestreams, online lespakketten, reeksen voor sociale media en virtuele festivalpaviljoens voor de internationale promotie van nieuwe Nederlandse films. Het aantal publieksactiviteiten van Eye is sinds 2012 sterk gestegen, wat heeft geleid tot een veel breder publieksbereik maar ook tot een toenemende druk op de organisatie.¹⁴

Eye biedt op aanvraag rondleidingen in Nederlandse Gebarentaal en in de vaste presentatie via QR-codes uitlegvideo's in NGT met ondertiteling. Het volledige gebouw van Eye is toegankelijk voor mensen in een rolstoel of met andere beperkingen.

Opening Paravel & Castaing-Taylor. Foto: Maarten Nauw

Sunsets

In augustus 2023 waren alle strandstoelen bezet bij **Sunsets**, de openluchtvoorstellingen tijdens de zwoele zomeravonden waarbij bezoekers uit Amsterdam-Noord en ver daarbuiten met een drankje konden genieten van een bijzondere film. In het park bij het Eye museumgebouw keken mensen bij zonsondergang samen naar films van vrouwelijke regisseurs als Agnès Varda, Amy Heckerling en Jennie Livingston.

¹⁴ Ondanks de verdriedubbeling is de subsidie voor publieksactiviteiten sinds de transitie van het Vondelpark naar Amsterdam-Noord gelijk gebleven en zelfs relatief minder waard geworden vanwege het regelmatig uitblijven van de prijsindexatie.

Filmprogrammering

De wereldgebeurtenissen laten hun sporen na in de filmprogramma's. De afgelopen jaren heeft Eye actief gewerkt aan het verdiepen van actuele maatschappelijke thema's in thematische reeksen zoals **Cinema Ecologica**, **Women Make Film** en **Black Light**, ontwikkeld in samenwerking met gastprogrammeurs en gastcuratoren. Eye streeft ernaar deze maatschappelijke lijn in de nieuwe beleidsperiode verder uit te bouwen, waarbij multidisciplinair, urgent en inclusief belangrijke criteria zijn.

Actualiteit: Kino Ukraïna (2022)

Eye wil verbinding kunnen leggen tussen de actualiteit en het filmaanbod. Binnen het programma Kino Ukraïna vertoonde Eye in de filmzalen klassiekers van de Oekraïense cinema naast hedendaagse producties. De opbrengst van de kaartverkoop ging naar het Oleksandr Dovzhenko National Centre, het grootste Oekraïense filmarchief, dat door de oorlog in zwaar weer verkeert. Op de Eye Film Player zijn daarnaast films over Oekraïne en Rusland van de Oekraïense regisseur Sergej Loznitsa te zien.

Makers

Eye richt zich niet alleen op een algemeen publiek, maar ook op de professionele filmwereld en specifiek op jonge makers en kunstenaars. Zo zijn in de afgelopen jaren nieuwe initiatieven ontwikkeld voor de presentatie van jong talent (**Badlands**) en voor studenten van de vakopleidingen (onder andere **ResearchLabs**). Samen met filmmakers en kunstenaars onderzoekt Eye nieuwe ontwikkelingen in de filmkunst en schenkt daarbij aandacht aan onderbelichte geschiedenissen, maatschappelijk relevante thema's, en zowel bekende als vergeten filmauteurs en kunstenaars.

Om nieuwe, multiculturele generaties aan te spreken en het filmmuseum toekomstbestendig te maken, wil Eye veranderen en vernieuwen. Het bestaande team, dat geroutineerd, gespecialiseerd en professioneel is, zal worden aangevuld met jongere generaties met nieuwe perspectieven. Incidentele samenwerkingen met gastcuratoren bieden geen structurele oplossing. Daarom zal Eye in de periode 2025-2028 meer investeren in talentontwikkeling voor jongeren, op basis van de ervaringen met MovieZone/Exposed en het recent gelanceerde talentontwikkelingstraject **Programmeurs van de Toekomst**. Dit traject biedt daadwerkelijk ruimte in de programmering voor nieuwe stemmen en verhalen.

Talentontwikkeling

Eye begeleidt jonge mensen in het vergroten van hun beroepscompetenties en kennis van de filmindustrie met de **traineeships Filmrestauratie** en **Filmcollectie** en **Programmeurs van de Toekomst**. Met deze programma's biedt Eye een podium aan een nieuwe generatie filmprofessionals en laat zich tegelijkertijd door hen inspireren. In de aankomende edities ligt de focus nog sterker op het verkennen van het hele filmlandschap van de stad en zullen de trainees ook op andere locaties in Amsterdam onderzoek doen om zo een breed netwerk op te bouwen.

Ambities filmprogrammering

- Profileren door meer unieke Eye-programmering met klassiekers, collectiefilms en bijzondere vertoningen voorzien van inleidingen, livemuziek en dialoog
- Meer focus in het filmaanbod door keuze voor drie lijnen: Hedendaags, Historisch en Film, Art & Society
- Prominentere rol voor collectiefilms, onder andere

- door nieuwe films te presenteren in combinatie met archief films voor historische context
- Meer aandacht voor maatschappelijke actualiteit
- Meer aandacht voor de toekomst van film en nieuwe technologie
- Outreach naar gemeenschappen in de stad die de weg naar Eye nog niet weten te vinden
- Experimenteren met dialooggestuurd programmeren, bijvoorbeeld in de vorm van filmclubs
- Experimenteren met nieuwe vormen van dialoog, debat en reflectie met makers en publiek
- Creëren van een projectruimte voor experiment, waar jonge gastcuratoren en filmmakers de ruimte krijgen om films en audiovisuele kunst te maken, te programmeren en zich te ontwikkelen

Tentoonstellingen

Bewegend beeld staat altijd centraal in de tentoonstellingen van Eye, die zich onderscheiden door de nadruk op beleving en ervaring. De grote expositieruimte en de sinds 2012 opgebouwde technische expertise worden ingezet zodat de bezoeker zich fysiek tot het werk van een kunstenaar of een filmmaker kan verhouden. Hierdoor kan de bezoeker zelf een oeuvre (her)ontdekken en de onderliggende motieven en thematiek van een maker zintuigelijk ervaren, zonder dat een dominante stem (in tekst of audio) interpretaties opdringt. Eye heeft als hybride filmmuseum de unieke mogelijkheid om diverse uitingsvormen van een kunstenaar op de meest aansprekende manier te combineren. De tentoonstellingen dienen ook als aanleiding voor de afdeling Educatie om maatschappelijke thema's bespreekbaar te maken en in te gaan op de filosofie van een kunstenaar of filmmaker. Het tentoonstellingsbeleid geeft ook vaak aanzetten voor 'public events', waarbij een tentoonstelling aanleiding is om actuele thema's te onderzoeken en daarop te reflecteren in films en gesprekken. Dit wordt zowel door de kunstenaars als door het publiek zeer gewaardeerd.

Maken

Eye begeleidt kunstenaars of filmmakers bij nieuwe stappen in hun werk en coproduceert tevens nieuwe kunstwerken voor tentoonstellingen. Zowel ervaren als beginnende makers krijgen de ruimte om te experimenteren met de nieuwste technische mogelijkheden voor de presentatie van hun werk. Vaak hebben ze hier de rest van hun loopbaan profijt van, en deze dialoog verrijkt ook voortdurend de ervaring van Eye. De Oezbeekse kunstenaar Saodat Ismailova opende bijvoorbeeld deuren naar Centraal-Aziatische filmmakers en bracht een nieuw islamitisch en Aziatisch publiek naar Eye. Kunstenaars worden in het kader van hun tentoonstelling vaak uitgenodigd om nieuw werk te maken met de collectie, zoals het prijswinnende *Footsteps* van Fiona Tan voor haar tentoonstelling *Mountains & Molehills*. Ook de jaarlijkse **Eye Art & Film Prize** heeft als doel hedendaagse kunstenaars te ondersteunen bij het maken van nieuw werk. In 2025 zal Eye Prize-winnaar Garrett Bradley nieuw werk creëren met de collectie.

Delen

Sinds het begin van het tentoonstellingsbeleid in 2012 heeft Eye samengewerkt met kunstenaars en filmmakers uit meer dan 39 verschillende landen. Het museum deelt dit uitgebreide netwerk en is door de vele internationale samenwerkingen van grote waarde voor partnerinstellingen in Amsterdam en in Nederland.

Ambities tentoonstellingen

- Ruimte bieden aan nieuwe perspectieven door samenwerking met gastcuratoren, onder wie Tilda Swinton in het najaar van 2025
- In een gepolariseerde wereld blijven kiezen voor kunstenaars die de nuance zoeken

- De collectie met nadruk integreren in het tentoonstellingsprogramma
- Internationale gasten actiever introduceren aan mensen, culturele instellingen en relevante *grass roots*-organisaties in de periferie van Amsterdam en buiten de cultuursector
- Betere integratie van presentatie, collectie en educatie binnen Eye. Bijvoorbeeld de samenwerking met Renzo Martens en Cercle d'Art des Travailleurs de Plantation Congolaise in het kader van Amsterdam750 biedt daar veel mogelijkheden toe.
- Vaker kunstwerken coproduceren en waar mogelijk en zinvol aankopen en toevoegen aan de collectie
- Publicaties bij tentoonstellingen verder ontwikkelen als een herkenbare reeks in samenwerking met jonge grafisch ontwerpers
- Activeren van een levend online archief van tentoonstellingen, bijvoorbeeld door werken permanent in het filmmuseum te tonen met QR-codes
- Tentoonstelling maken ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de Eye Prize in 2025

Exposed. Foto: Bete van Meeuwen

7 Educatie

Toegankelijk

Via filmonderwijs, educatie en talentontwikkeling wil Eye jonge Amsterdammers de vaardigheid geven om beeldtaal te begrijpen, filmische verhalen te ontdekken en een eigen verhaal visueel te vertellen.¹⁵ Omdat filmeducatie waardevol is voor iedereen tracht Eye 'de afstand tot Eye' door bijvoorbeeld fysieke beperkingen of sociaaleconomische obstakels, weg te nemen in alle educatieve programma's, binnen- en

buitenschools. De afgelopen jaren heeft Eye samen- gewerkt met experts op het gebied van toegankelijk- heid, waaronder Stichting IN Gebaren, en Oren en Ogen Tekort. Eye deelt openlijk de uitdagingen, ideeën en uitkomsten van experimenten op dit vlak, met als doel: gezamenlijk leren en verbeteren. In de beleidsperiode 2025-2028 blijft toegankelijkheid centraal staan, met onder andere aandacht voor vervoer, gebarentaal en braille in de programma's.

Een groeiend aantal kinderen en jongeren in Groot- Amsterdam heeft de weg naar Eye gevonden, mede omdat Eye projecten heeft ontwikkeld die beter

aansluiten bij nieuwe doelgroepen. Deze positieve ontwikkeling zet Eye in 2025-2028 krachtig voort. Daarnaast ziet Eye kansen om als pionier en 'trekker' op te treden in grensverleggende projecten zoals de Cultuurcoach¹⁶, die bijdragen aan het verminderen van de kansenongelijkheid en het lerarentekort in Amsterdam, met name in Noord.

Filmmagie workshop

Filmmagie, dat is kijken én maken. Tijdens het programma Sweet 16, ter gelegenheid van het 100-jarige bestaan van het revolutionaire 16mm- filmformaat, kregen kinderen de kans om zelf aan de slag te gaan. Ze konden filmstroken bewerken door erop te tekenen, er gaten in te maken en er dingen op te plakken. Voor inspiratie keken ze samen naar korte animatiefilms uit de collectie van Eye.

Samen maken

Eye streeft naar maximale samenwerking met doel- groepen en culturele partners volgens het principe 'nothing about us without us'. Door deze samen- werkingen vergroot Eye kennis, ervaring en impact van de activiteiten en zorgen de partners gezamenlijk voor een breder bereik in Amsterdam. De horizon is de afgelopen jaren actief verbreed door relaties met lokale partners, zoals Kazerne Reigersbos, AZC Nieuw-West, scholenbestuur InNoord en specifieke scholen zoals Alphons Laudy.

¹⁵ Kennisdeling voor heel Nederland is georganiseerd via de samenwerking van regionale hubs in het Landelijk Netwerk Filmeducatie, gecoördineerd vanuit Eye en gefinancierd binnen het kader van de landelijke BIS.

¹⁶ Eye was in 2021 onderdeel van de Pilot Cultuurcoach Amsterdam en is daarna opgenomen in de Driejarige Subsidies Cultuurcoach 2022-2024. Eye is voornemens de activiteiten voor Cultuurcoach ook daarna voort te zetten en zal later dit jaar een aanvraag indienen voor de komende subsidieronde.

Foto: Martin Hogeboom

Samenwerking is ook een sleutelwoord in alle talentontwikkelingsprogramma's, waarbij Eye zich verbindt met partners in het filmveld, zoals International Queer & Migrant Filmfestival Amsterdam en Da Bounce Urban Film Festival. Het doel is om zo de loopbaanontwikkeling van jongeren met interesse in film te verrijken. Filmeducatie is daarnaast onlosmakelijk verbonden met de filmmakers. Wie kan er beter over film vertellen dan de makers zelf? Daarom werkt Eye samen met Amsterdamse filmmakers, zowel autodidacten als geschoolden, om nieuwe Amsterdamse makers te inspireren.

It was heartening to observe the filming children moving around the building, completely at ease and involved with the institution. The choice to let them use professional equipment instead of mobile phones was particularly wonderful

Anita Łozińska-Woźniak (Creative Director, Elsevier)

Gastles op locatie. Foto: Corinne de Korver

Ambities educatie

- Zorgen dat elke jonge Amsterdammer kennismakt met het filmmuseum, zowel binnen schooltijd als daarbuiten. Waarbij Eye streeft naar het bereiken van circa 28.000 Amsterdamse leerlingen per jaar om in vier jaar tijd alle kinderen te bereiken.¹⁷
- Programma's beter laten aansluiten bij de wensen van scholen door samenwerking in het cultuur-educatieconvenant
- Samenwerken met scholen en buurthuizen om een breder publiek te bereiken voor educatie-activiteiten voor families met kinderen in het filmmuseum in Amsterdam-Noord. Groei buiten de muren door programma's op locatie, bijvoorbeeld voortzetting van Cinemini in 't Zonnehuis in Amsterdam-Noord.
- Samenwerking met COA om ook nieuwe Amsterdammers zich creatief verder te laten ontwikkelen via filmeducatie Eye werkt momenteel samen met een AZC-locatie voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen (amv).
- Via online platforms zoals LessonUp en sociale media een bredere doelgroep bereiken
- Verder uitbouwen van talentontwikkeling en beroepsoriëntatie voor jongvolwassenen
- Jonge, lokale filmprofessionals met eigen netwerken inzetten in talentontwikkelingsprojecten als toegankelijke coach, vraagbaak en inspiratiebron
- Verbeteren van de toegankelijkheid voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften
- Toegankelijker worden door meer programma's aan te bieden met gebarentaal, doventolken en braille
- Geleerde lessen uit de praktijk van filmeducatie over toegankelijkheid, kansengelijkheid, interactie, dialoog en diversiteit en inclusie structureel delen met alle afdelingen van Eye

¹⁷ Amsterdam telt 65.000 leerlingen in het primair onderwijs en 48.000 leerlingen in het voortgezet onderwijs. Eye moet dus circa 28.000 Amsterdamse leerlingen per jaar bereiken, om in vier jaar alle Amsterdamse kinderen te bereiken.

8 Internationalisering

Eye is lokaal sterk verankerd maar de impact van zijn activiteiten reikt verder dan de grenzen van Amsterdam. Eye behoort internationaal tot de voorhoede op het gebied van conserveren, digitaliseren, restaureren en presenteren van filmerfgoed en werkt op dit vlak nauw samen met partnerinstellingen en experts in binnen- en buitenland. Deze samenwerkingen stellen Eye in staat lokale en internationale verbindingen te leggen, wat van aanzienlijk belang is voor zowel de Amsterdamse makers als voor het brede filmveld in Nederland.

Internationale uitwisseling

Eye trekt een breed en divers publiek van internationale filmliefhebbers en professionals, waarbij 30% van de gebouwbezoekers in 2023 uit het buitenland kwam.¹⁸ Jaarlijks fungeert een grote internationale conferentie als belangrijke ontmoetingsplaats voor professionals van over de hele wereld om kwesties op het gebied van audiovisueel erfgoed te bespreken. Eye organiseert deze conferenties in samenwerking met (inter)nationale partners uit de academische wereld en de filmerfgoedpraktijk. Ieder jaar staat een ander thema centraal, zoals in 2022 'de digitale kloof', gericht op de ondervertegenwoordiging

Film still *De Bezette Stad*, Steve McQueen, 2023

van digitaal audiovisueel erfgoed uit het Mondiale Zuiden. Ook in Nederland draagt het gebrek aan vertoning van films uit Azië, Afrika en Latijns-Amerika bij aan een vertekend beeld van de wereldsamenleving. Eye heeft zich de afgelopen jaren actief ingezet voor een inclusieve filmgeschiedenis door onder meer samen te werken met Suriname en Indonesië bij de restauratie en digitalisering van *Wan pipel* (Pim de la Parra, 1976) en *Tjoet Nja' Dhien* (Eros Djarot, 1988).

Kennisdeling

Al meer dan 20 jaar is Eye betrokken bij de organisatie en invulling van de Engelstalige masteropleiding *Preservation and Presentation of the Moving Image*. Deze samenwerking met de UvA biedt een krachtig middel voor effectieve kennisdeling op het gebied van filmerfgoed met meer dan 300 internationale alumni die wereldwijd werkzaam zijn in musea, archieven en universiteiten. Ook speelt Eye een cruciale rol in het uitlenen van films aan festivals, musea, archieven en bioscopen over de hele wereld.

Eye is recognized for its leading role and has become a successful model for similar institutions in Europe.

Pablo La Parra Pérez (Professor en Hoofd Research, Elías Querejeta Zine Eskola)

Ambities internationale impact

- Bevorderen van een inclusievere, wereldwijde filmgeschiedenis door meer ruimte te maken voor samenwerkingsprojecten met collega-archieven buiten Europa en Noord-Amerika waarbij kennisuitwisseling en digitalisering/restauratie/presentatie van in Nederland anders onzichtbare collecties centraal staan

¹⁸ Publieksonderzoek Motivaction (2023).

- Online beschikbaar maken van programma's voor mensen die vanwege milieueffecten, financiële beperkingen of andere redenen niet in staat zijn om naar Eye te reizen
- Continueren van deelname aan internationale onderzoeksprojecten om innovatieve methodes bij het restaureren, digitaliseren en ontsluiten van de collectie te kunnen blijven toepassen
- Onderzoeken van samenwerking met streaming-diensten om de internationale positie te versterken

Internationale promotie: SEE NL

Sinds 2019 bundelt Eye, samen met het Nederlands Filmfonds, onder de naam **SEE NL** de krachten om Nederlandse films, filmmakers en filmcultuur in het buitenland te promoten.¹⁹ De internationale profilering richt zich op festivals, talentontwikkeling en een eenduidige communicatie- en promotiestrategie, toegespitst op de verschillende categorieën films en filmmakers.

De Bezette Stad: een recent internationaal festivalsucces

Steve McQueens viereneenhalf uur durende documentaire *De Bezette Stad*, geïnspireerd op het boek 'Atlas van een bezette stad. Amsterdam 1940-1945' van Bianca Stigter, beleefde zijn wereldpremière tijdens het filmfestival van Cannes in 2023. Vervolgens was de film te zien op tal van andere internationaal toonaangevende filmfestivals. McQueen schetst twee in elkaar grijpende portretten: het ene onthult de nazibezetting die de stad Amsterdam nog steeds achtervolgt, het andere is een reis door de laatste jaren van coronapandemie en protest.

Makers

SEE NL betreft de hele keten van filmproductie zoveel mogelijk bij de internationale promotie van de Nederlandse film, met nadruk op de filmmakers en producenten, maar ook acteurs en scenaristen. Veel van deze belanghebbenden zijn gevestigd in Amsterdam. Ook is een grote rol weggelegd voor de (inter)nationale filmfestivals in eigen stad (IDFA en Cinekid) en in Nederland (IFFR, NFF, Kaboom en Go Short) en sector-ondersteunende instellingen zoals Het Nieuwe Instituut en DutchCulture.

Film still *De Bezette Stad*, Steve McQueen, 2023

Delen

In het kader van het internationaal cultuurbeleid organiseert SEE NL jaarlijks tussen de 20 en 30 programma's in het buitenland. Deze programma's bestrijken een breed scala aan onderwerpen, variërend van films van vrouwelijke regisseurs tot jeugdfilms. Eén van de projecten die SEE NL recent in het buitenland heeft gepromoot zijn de distributieprogramma's van het werk van de Amsterdamse filmmaker Henri Plaat (1936-2023), een sleutelfiguur van de Nederlandse experimentele cinema die buiten Nederland nauwelijks bekendheid geniet.

SEE NL beheert online een eigen promotieportaal (SEE-NL.com) voor de Nederlandse film, waar recente festivalselecties, interviews en curatie van programma's worden gepresenteerd. De aanwezigheid op sociale media draagt bij aan de verspreiding van het laatste filmnieuws en het vergroten van de internationale bekendheid.

Ambities internationale promotie

- Verbeteren van de zichtbaarheid, herkenbaarheid en toegankelijkheid van SEE NL, waaronder een geprofessionaliseerde huisstijl en een betere gebruikerservaring op de website
- Streven naar een inclusieve filmindustrie en concentreren op voorlichting bij meer diverse en inclusieve organisaties buiten de gevestigde orde
- Verbeteren van de informatievoorziening over randvoorwaarden voor een gewenst internationaal traject van een film
- Uitbreiding van financiële steun voor producenten, zoals reisbeurzen en promotiebeurzen
- Nederlandse postproductiebedrijven toevoegen aan promotiewerkzaamheden in samenwerking met de Netherlands Film Commission

¹⁹ Deze sector-ondersteunende taak wordt gefinancierd en beoordeeld in het kader van de landelijke BIS.

9 Toepassing van de codes

Eye onderschrijft de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie, en legt hierover jaarlijks verantwoording af in [het jaarverslag](#).

De visitatie in 2022, in het kader van de Erfgoedwet, bevestigt dat Eye op het gebied van Governance volledig voldoet aan de gestelde richtlijnen. De visitatiecommissie adviseerde echter het directiereglement en het Raad van Toezicht-reglement te actualiseren. In 2023 is de zelfevaluatie van de Raad van Toezicht voor het eerst extern begeleid door CRMLiNK, en deze aanpak wordt in 2024 herhaald.

Wat betreft diversiteit en inclusie heeft Eye sinds opkomst van de BLM-beweging in 2020 significante vooruitgang geboekt, met name in de publieksbenadering, de presentatie van de collectie en samenwerkingen met partners. Desondanks erkent de directie dat verdere, structurele stappen nodig zijn. Het diversifiëren van het personeelsbestand is een uitdaging, mede vanwege de formatiestop en de arbeidsmarktomstandigheden. De toekomstgerichte formatieplannen van Collectie en Programmering omvatten echter strategieën om vrijgekomen posities (voornamelijk door pensioneringen) op een diverse wijze (qua leeftijd en etnoculturele achtergrond) in te vullen. Eye is in gesprek met externe partijen om in 2024 een nulmeting en inclusiescan te laten uitvoeren.

Groepsportret Badlands 2021. Foto: Bete van Meeuwen

Eye erkent en respecteert collectieve (auteursrechtelijke en belonings)afspraken en hecht belang aan een collectieve verantwoordelijkheid in de filmsector. Waar mogelijk en AVG-conform, streeft Eye naar transparantie op dit punt in beleid en bedrijfsvoering. De salariering van het personeel, inclusief de beloning van overuren, voldoet aan de Museumcao en de Wet normering topinkomens (WNT). Eye voorziet uitdagingen in de komende jaren met betrekking tot het verhogen van de cao-lonen in combinatie met de stijgende kosten. Als lid van de Museumvereniging en lid van Kunsten '92 participeert Eye in de sociale dialoog over deze kwesties.